

Kedves Órák

Szépirodalmi, gazdasági és ismeretterjesztő képes hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Mo intézendők az előfizetések legcélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:

Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**

Negyedévre **3 korona.**

Eredeti regény.

(7. közlemény.)

Nagymama regénye.

Irta CSILLAG MÁTÉ.

A torzképű bohóc leült a kocsiház küszöbére és mint egy hűséges kutya, őrizte Annuskát.

Hiába lármázott vele a túlhizott direktorné, az nap nem játszott többé.

Mikor késő este nyugvóra tértek, a szűk szobában Pepike kisasszony szélesebbre vetette rongyból összedett vaczkát és Annuskával azt megosztá.

Annuska félt szokatlan helyzetében az éjtől és átölelte Pepike nyakát. Ugy aludt el a két leány.

A pojácza nem aludt egész éjjel.

Szembeült a két leány fekvőhelyével és úgy őrizte Annát. Hogy el ne nyomja az álom, egy morezos pipából pöfékelt, bűzhödtté téve a szűk szoba levegőjét.

A vastag direktorné az éj csendjében Herkulussal kezdett beszélgetni:

— Mit kezdünk az új trupp-taggal?

— Női pojáczát gyártunk belőle.

— Jobb lesz tán becsalogatónak használni. Szép pofája van. Becsalja a publikumot, ha kurta trikóban, félmeztelen kiállítjuk.

August pojáczának vészjóslóan csillant meg a szeme.

A torzarcú, a rút alak felemelő érzés tanyája lett. Jól eső melegség árasztá el szívét.

Szerelmes lett Annába.

Pepikével négy éve van egy fedél alatt. Egy tálból esznek. Egymás előtt öltöznek, vetkőznek. Szomszédos vaczkon alszanak, azért még soha nem érzett iránta semmi különöst, sőt a vágy iránta sem ébredt fel soha.

Annát szereti. Első percztől fogva rabja lett a leánynak és elveszté első tekintetétől önuralmát.

Álma, vágyódása, hogy szép legyen, hódítani tudná a leányt. Gazdag legyen, hogy kincseket tudna rakni ideálja lábaihoz.

Reggel fülébe súgta Annuskának:

— Az éjjel nem hunytam be szemeimet. Őriztelek. Ezután se félj.

Anna hálásan szoritotta meg a bohóc kezét. Nem voltak nagyvilági és élettapasztalatai Annuskának, de megérezte, hogy August pojácza szerelmes belé.

Megrémült a felfedezéstől.

Ki lesz az ő őrizője, ha megbántja elutasításával az egyetlen lényt, ki védelmezi őt?

— Anna, szeretlek! Vagy te, vagy a halált választom, — súgá fülébe a bohóc.

— Ne beszéljen így. Én hálás vagyok, mert jó és védelmez. Legyünk csak jóbarátok.

— Annám! Nem akarom szeretőmmé tenni, oltár előtt tegyünk fogadalmat. Addig megvédem magamtól is.

— Adjon gondolkozási időt, — rebegé Anna, elodázni akarván a kínos ügyet.

— Jó, gondolkozzék holnapig. Ha elutasít, legyen mindkettőnknek Isten irgalmas.

Másnap reggel már más helységben volt a komédiás-trupp.

Annust már trikóba akarták bujztatni, hogy mint „becsalogató“ kezdje új működését, de Augusttól való félelme lázba ejtette.

Beteg lett.

Pepike kisasszony be-bejött hozzá játékközökben, ápolni barátnőjét.

Annát úgy meghatotta a ragaszkodás, hogy elmondta Pepikének Augusttal való beszélgetését.

— Adjon tanácsot, hogy tudok tőle menekülni, Pepikém?

— Itt akar-e nálunk, a truppal, maradni?

— Jaj, dehogy akarok, de nem tudok és nem merek elszökni. Addig jó helyen vagyok itt üldözöm elől, míg hazaérek egyszer a truppal.

— Hová haza?

— Kassára.

— És akkor?

— Ott már megszökhetem. Ott biztonságban érzem magam Augusttól is, üldözőmtől is. De erről senkinek ne beszéljen, Pepikém.

— Dehogyan árulom el, mikor úgy szeretem magát. Ha így van a dolog, jövő vasárnap a kassai vásáron leszünk. Nem nagy az idő addig. A tanács meg kézen fekszik. Ha nekem szót fogad, nem kell Augusttól félni.

És a festettképű komédiásleány jó tanácssal el látva Annust, megy a hívő csengetésre kötelen táncolni.

Éjjel ismét ébren maradva őrizte August szerelme tárgyát.

Reggel alig maradtak együtt, megsürgeti a választ.

— Jól van, August, de addig várnod kell, míg Kassára jövünk. Pár nap az egész. Kassán a pap elé járulunk, de addig ne essék szó az egészről, nehogy a többiek megsejtsék.

— Áldjon meg érette az Isten, én szép szerelmem.

Vasárnapra Kassára döcögött a kocsikordé. Annus szíve nagyot dobbant az örömtől. Majd talál módot, hogy elillanjon és újra ott legyen Bórzáné nemzeti asszonyom védszárnya alatt.

Mennyit búsulhatott az a jó asszony és az ő édesapja miatta.

Biztosan holtnak hiszik azóta.

A hazaszökésben segítségét ígerte neki Pepike.

Ugy esett a dolog, hogy korán reggel az első előadásnál kinéz a kordéból Annuska. Hát a hallgatóság között tátott szájjal nézi a Herkules medvebirkózást Papp Gergely, aki Bórzáné asszonyomnak parádés-hintós kocsisa.

Elfelejtett Anna örömeiben minden óvintézkedést. Kirohan a kocsiból. Ráugrik Gergely nyakára és az örömtől meglepett embert össze-vissza csókolgatja.

— Gergely bácsi! Édes Gergely bácsi!

Papp Gergelynek kifacsarodott szeméből a könny.

— Hát megkerült, Annuska édes?! Azaz, hogy a tekintetes kisasszonykánk! Gyerünk Bórzáné nemzeti asszonyhoz, az meg vakká is sirta azóta a két szemét.

Herkules, August fenyegető állásba helyezkedtek.

— Egy tapodtat sem innét!

Csak hogy a kassaiak mind ismerték, szerették Annust és bizony úgy eltaszították őket, hogy még Herkules is hat ölnyire elvágódott.

Mire magukhoz tértek, már útban volt Annuska hazafelé és rohant Bórzáné karjaiba, ki örömeiben a hangját majd elvesztette.

— Aranyom! Gyémántos rubintom! Csak hogy itt vagy. Elevenen itt vagy! Hol jártál? Mit csináltál?

— Mindent elmondok sorjába, csereanyácskám, de előbb adjon nekem húsz aranyat.

— Itt a pénz, tubiczám, Annuskám.

— Gergely gazda, menjen el a komédiásokhoz.

— Nincs ott, tekintetes kisasszonykám, senki. Utánunk rohantak. Itt állnak a kapuban, de lezártam az orruk elől.

— Bocsássá be őket.

Herkules és August bejöttek. Annus mindegyiknek 10–10 aranyat adott.

— Itt van, jó emberek. Azonkívül örökké hálás leszek jószágukért. Isten megáldja magukat!

Magának, August, elárulom, hogy Pepike szereti és szívesen lenne a felesége. Ezzel a pénzzel szép lakodalmat csaphatnak.

Herkules megjuhászodott a sok pénz láttára, de August fájdalmas torzfintorgatásokkal forgatta, azután visszatette a tíz aranyat az asztalra.

— Nem kell a pénze, Annuska, amit én szenvedni fogok ezután, azt pénzzel megfizetni nem lehet.

Annus szemei nedvesek lettek, mikor a távozók után nézett.

Bórzáné nem értett semmit az egészről. De nem is kérdezett, csak ölelgette, csókolgatta az ő megkerült galambját.

— Csak hogy itt vagy, édes! Mindjárt is küldök üzenetet édesapádnak, mert az is holtként siratott már velem együtt.

A cselédség előkerült és ki kezét, ki ruháját csókolgatta Annuskának, azután illemtudóan visszahuzódtak.

Annuska egy zsámolyra ült, fejét Bórzáné ölébe hajtá és úgy beszélte el izgalmas történetét.

A jó öreg asszonynek könnyei peregték alá Annus szép, dús hajára.

Mikor az elbeszélésnek vége lett, félénk aggodalommal kérdi Annus:

— Édes csereanyám! Itthon van-e most Pogány Gyurka?

— Hire, nyoma veszett annak is azóta.

— Hála Istennek!

Azalatt megfőzték a jó galambpaprikást és megvetették a pelypárnás szüzi ágyat.

Annuska jóllakott és utána jól aludt *otthon*.

Szegény legények.

Félév telt el Annuska hazatérte óta.

A községháza előtt méltóságteljesen ballag Kurucz Estók, akiről minden jó lélek tudja, hogy fontos hivatalbeli egyén, lévén a község dobosa.

Most is vállal a dob és kezében a selmeczi-pipa mellett egy papirtekeres, ami élő bizonyosága annak, hogy ő kelme rögvest megkezdi a dobbal hirdetését.

Jobb is volt a dobolási rendszer a mai hirdetésnél.

Ma, ha egy tarka kutya elkullog a gazdájától, ez szomorodott szívvvel bemegy a városi urakhoz panaszos kárvallásra. Ott egyik szobából a másikba, egyik asztaltól a másikhoz küldözgetik, hogy oda és nem ide tartozik az ügy.

Végre jegyzőkönyvet vesznek fel, melyben a gazda és kutya leírása vagyon, azután a káros költségén ki nyomtatják a falragaszt.

Mig idáig jut az ügy, eltelik vagy egy hét, azután az utczák sarkaira felragasztják a hirdetményeket. Ezt vagy olvassa vagy nem olvassa, akinél az elkergült jószág van és így költség, idő kárbaveszhet.

De ha Kurucz Estók végigdobolja az utczákat és jó borizü hangon kikiáltja, hogy miről is vagyon szó. Bezzeg egy-két óra alatt tud erről a község minden élő ija-fija.

Ezért fontos az Estók hivatala. Ezért csoportosulnak köré ilyenkor a komámasszonyok és komámuramék kíváncsi száza.

Ma különösen fontos lehet a mondókája, mert soká pergeti a kisebbik dob verőjét. Végre kezdi:

— Nemes község! Tudtrraadatik brrr! drrr! Tudtrraadatik mindenkinek, hogy baj van! Szegény legények csatangolnak a határon. Azért hát minden ember résen legyik. Álma éjjel éber legyik. Furkós botot kéznél tartszik. A portáját éjjel is megkerülje. És ha valahol lármát hallanak kigyelmetek, rögvest segítségül rohanjanak. A szegény legények, ha valakire ráüzennek, azt rögvest a hatóságnál be kell jelenteni. Emberre, jószágra, fehéreselédre pedig, ki-ki vigyázatot tartson. Dixi! brrr! drrr!

Ámulva, réműlve tanakodik ezek hallatára a nép.

Itt a szegénylegények! Igy, ha én reám üzennek, megüt réműltemben a hétágu guta.

Mik és kik ezek a szegény legények? Róluk zengi a kesergő dal:

Nincs cserepes tanyám,
Sem szűröm, sem gubám...
Kemény kő nyoszolyám,
Zápor mossa a takaróm fehérre,
Mégis ezer pengő van
Kitűzve fejemre.

Alapjában nem romlott emberek, de valamiért összeütközésbe jöttek a társadalmi randdel.

Balúl végződő koresmai verekedésnél a másik hetyke legényt úgy találta fejbekólintani, hogy belehalt, vagy hűtlen szeretőjét verte nyomorékká vagy katonáék elől ugrott meg és mint dezentort üldözik.

Ilyenek azután megtalálják egymást. Bujdosnak, rettegnek a perzekutortól, zsandártól, népitélettől, statáriumtól.

Szabad ég alatt tanyáznak. Kő a párnájuk. Ég a takarójuk. Az éhség viszi őket tovább, lefelé a bűn létráján.

Ezért „ráüzennek“ a gazdákra. Ez a ráüzenés úgy történik, hogy a soros szegény legény koldus gunyában bekullog egyik-másik módosabb gazdához és viszi a szegény legények üzenetét, hogy éjjelre a kökereszthez a határba vigyen nekik három kenyeret, két font szalonát és tiz vöröshagymát még valamelyes fehérneműt.

(Folytatjuk.)

Tragédia.

*Elvitték az esküvőre
S ő mosolygott boldogan,
Trigyelték, s nem tudták azt,
Hogy a szíve halva van.*

*Úgy símult a vőlegényhez,
Mint csicsergő kis madár,
Aki látta, mind azt mondta.
Milyen boldog, boldog pár.*

*Jött az óra, a templomba
Vitték a boldog arát,
Az oltárnak lépcsőjénél
Várt már rájuk a barát.*

*S a menyasszonyt kérdi halkán.
— Szereted őt igazán?
— Szeretem, — rebegi halkán,
S úgy remeg és oly halvány.*

*Könybegyül a barát szeme,
— Gondold jól meg magadat.
Büszkén szól a szép menyasszony:
— Nem másítom szavamát!*

*— Esküdj hát a feszületre!
Sikoly tör ki ajakán
S halva fekszik a menyasszony
Az oltárnak zsámolyán.*

Bodrossy Elza.

A nagy elmék összetalálkoznak.

Irta: Kritsa Klára.

Lángelmékről, halhatatlan költőkről akarok e helyen szólni.

Kisfaludy Károly és Petőfi Sándor életviszonya, természete, nagyon hasonló egymáshoz. Pályafutásuk küzdelemteljes volt és atyjának haragját mindkettő magára vonta.

Kisfaludy Károly alig látta meg a napvilágot, már elidegenedett tőle atyja, mivel születése anyja életébe került. Fia látása mindig elvesztett nejét juttatá eszébe s szívét keserű érzés töltötte el. Később ez érzéshez a harag érzete társult, midőn fia, mint iskolásgyermek, komoly összeütközésbe jött egyik tanárával. Nagy felindulásában kitagadta mindenből és elűzte a háztól.

Kisfaludy Károly összekalandozta Olasz- és Németországot s talán még Oroszországot is, festészetből tartván fenn magát. (Fuvolázni is kitűnően tudott. Leg-

tanult történelemből másodrendű osztályzatot nyert s a többi tantárgyból is csak elsőrendűt. Ezért atyja kezét levette róla.

1839 elején, egy zordon februári napon, néhány krajezárral s egy kis batyuval útnak indult Pest felé — gyalog. Beállt a Nemzeti színházhoz szerephordó s egyéb csekély foglalkozásra. Amint atyja erről értesült, hazavitte, hogy a maga mesterségére fogja. De e foglalkozás a lángelkű ifjut nem elégíthette ki s inkább nyomoruságosan tengette életét, csakhogy költői hajlamainak élhessen.

Tehát mindkét koszorus költőnk küzdött a létfontartásért!

Azonban nemcsak életviszonyaikban van hasonlatosság, hanem abban is, hogy Kisfaludy festészetből tartotta fenn magát, Petőfi pedig kitűnő rajzoló volt. De meglepően összetalálkoznak e nagy elmék egyik költeményükben.

Kisfaludy Károly „Gyöngyvirág és liliomszál . . .” című költeményének négy első sora így szól:

„Gyöngyvirág és liliomszál,
Szép szeretőm mellettem áll;
Mint a tejben úszó rózsza,
Olyan az ő nyájas arca.”

Petőfi Sándor: „A virágnak megültani nem lehet” című népdalának 4-ik versszaka pedig ekkép hangzik:

Jaj, ha tudnám, hogy másnak vár csókjára
Tündér orozád tejben úszó rózsája!
Bujdosója lennék a nagy világnak,
Vagy od'adnám lelkemet a halálnak!

Mindketten tejben úszó rózsához hasonlítják a leány arcát.

A nagy elmék összetalálkoznak!

Kisfaludy Károly született 1788. február 5-én és Petőfi Sándor 1822. december 31-ikén. Közöttük tehát harminczöt év volt a korkülönbség,

Kisfaludy Károly kisebb nagyobb nélkülözésekkel küzdött teljes életében s midőn az 1830. évben megalakult Magyar Tudós Társaság (később Akadémia) őt választotta titoknokává (most főtitkárnak hívják) hatszáz pengő forint

fizetéssel (hatszáz pengő forint ezelőtt hetvenegy évvel annyi volt, mint most hatezer korona), e jó hír már halálos ágyban találta. Meghalt az Akadémia alapításának évében: 1830. november 21-én (Petőfi ekkor nyolczéves volt). Halálos ágyánál virrasztott több tisztelője közül Vörösmarty Mihály is, a magyar költői nyelv megalkotója. És mily különös összetalálkozás az is, hogy Vörösmarty Mihály is huszonöt év múlva abban a szobában halt meg, amelyben Kisfaludy Károly és az évnek ugyanazon napján és órájában temették el (1855. november 21-én), amely napon és órában Kisfaludy Károly meghalt!

Azonban ilyesmi a nem lángelmével is megtörténhetik. De megtörtént az is, hogy két lángelme hasonnevű vejeik által találkozott össze.

Vörösmarty Mihálynak a veje:

Szell Kálmán miniszterelnök.

Arany Jánosnak a veje:

Szell Kálmán nagyszalontai ref. pap és kerületi esperes.

Dr. Károly Tivadar bajor főherceg.

idősebb bátyja: Kisfaludy Sándor, — tizenhat évi korkülönbség volt közöttük, — gyönyörűen hegedült.) Volt katona is Olaszországban. 1817-ben Pesten telepedett le s itt az irodalomnak szentelte életét. Magyarul is átértett és értett művekkel lépett fel; jótékony hatása leginkább nagyszámú s a közönség által lelkesedéssel fogadott színművei útján terjedt szét s valóban Kisfaludy Károly a magyar színművészet megalapítója.

Petőfi Sándor, a szabadság és szerelem dalnoka, a tanulást Kecskeméten kezdte s Szent-Lőrinczen, Gyöngyösön, majd Pesten (1832—35) és Aszódon (1835—38) folytatta s az iskolai tanulmányokon kívül, rajzoló ügyességével is kitűnt. Aszódi tanuló korában kezdett verseket is írni s itt ébredt legelőször vágya a színészi pálya iránt. Atyja jókor értesülvén, még megakadályozhatta e tervet, kalandos hajlamu fiát azonban a következő évre a selmeczi lyceumba adta. Egy kamarai hajdunál volt szegényes ellátáson. Itt kezdődik Petőfi sanyarú élete, de itt csillant fel határozottabban költői tehetsége is. Az első félévi vizsgálatok után, a kedvvel

Am két közönséges halandónak is lehetnek hasonnevű vejei, sőt még az is megtörténhetik, hogy két hasonnevű közönséges halandónak két lángelméjű veje lehet, ha oly vagyonnal rendelkeznek, miszerint leányaik mellé szép hozományt tudnak adni, mivel a lángelmék rendszerint (nagyon ritka a kivétel) nem élelmesek a pénzszerzésre és a családalapítást legkönnyebben így érhetik el.

Donizetti Gaetano egy általánosan kedvelt és kerésett dalmű zeneszerző volt. Született Bergamóban 1797. szeptember 25-én és meghalt 1848. április 8-án Bergamóban, hol neki szobrot emeltek.

Verdi Giuseppe olasz zeneköltő, hírneves zongoraművész és kompozitőr volt. Született a pármai hercegségben, Roncole faluban (Piacenza kerület, Lombárdiában), 1813. október 10-én. Meghalt 1901. január 27-én. A legutóbbi időben Ő Felsége a „Pro literis et artibus”-renddel tüntette ki.

Egy asszony utolsó levele.

Irta: Marcell Prévost.

Ön oly sajátságos hatással van reám, kedves Lajosom; úgy félek egy bizonyos nevetésétől, melylyel minden „szentimentális ostobaságomra”, mint nevezni szokta, felel, hogy egészen elfogult vagyok, mikor el akarom önnek mondani azt, amit el kell mondanom. Tudom, hogy én csak egy jelentéktelen, elkényeztetett lány vagyok, aki nem emelkedik ki a köznapiasságból és aki cseppet sem különb a többi közönséges asszonyoknál. Mindig csak a legmegszokottabb szavakat használom, hogy elmondjam, vagy leírjam azt, amit ki akarok fejezni és aztán, amit látok, azok is olyan egyszerűek és természetesek, hogy azt mindenkinek meg kell látni. Én leveletem tulajdonképen így akartam elkezdeni:

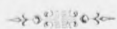

Werner Zsófia (108 éves).

Donizetti „Lammermoori Lucia” című operájának azon dala, midőn a második felvonásnak utolsó jelenetében, Edgardót, az általa megzavart nászünnepélyről, a menyasszony bátyja — a vendégekkel együtt kardot rántva — kiutasítja s mely úgy hatott reánk, mint a meglepetés által szült ijedtséges harag, düh és parancs, hogy „takarodjék innen!” meglepően hasonlít Verdi „Nabukodonozor” című operájának egy dalához. Ezen utóbb említett dalt, miután „Nabukodonozor”-t évtizedek óta nem adják elő színpadon, hangversenyen hallottuk katonai zenekartól.

Dalműveiben e két lángelme is összetalálkozik.

Sajnos, hogy mi, csekély teremtesek, ha valamely új gondolattal lépünk fel, mindjárt ránk zengik, hogy „loptuk”. Pedig a kavics között van a gyémánt is. Vagy talán mi csupa kavics vagyunk s a lángelme csupa gyémánt? Ha így volna, akkor igazuk lehet!

Werner Mária (106 éves).

„Kedves barátom! Amikor ön ezeket a sorokat olvassa, én már nem leszek az élők között”. Ez oly mondat, melyet gyakran hallottam és olvastam. Bizonyára minden ostoba asszonyka így kezdené levelét helyzetben; de később meggondoltam, mert előre láttam, hogy ön ezt a frázist unalmasnak, ponyvaregényekbe illőnek fogja találni. Mert, fájdalom, nagyon ismerem már e beszédmodorát és azért nem is irtam le a mondatot. És mégis igazak ezek a szavak, mert mikor ön ezeket a sorokat olvassa, akkor az ön szegény kis Czeceziliája halott lesz sápadt, halvány halott...

Ne nevéssen, csak most az egyszer ne, szeretett Lajosom. Sajnáljon engem; higgye el, nem könnyű meghalni az én koromban, az egészségnek virulásában és én mégis meghalok, hiszen olyan boldogtalan vagyok. Talán ez egyszer csekély fáradságába fog kerülni, hogy komoly legyen, hogy érezzen én irántam is valamit a bánatból. És hogyha ez a bánat nem is lesz oly nagy

és mély és nem is fog könyeket ejteni, csak arra kérem önt, kedves Lajosom, ne nevesse ki halálomat. És most engedje meg, hogy ez egyszer elmondhassam összes szerelmes bohóságaimat, szentimentális hangulataimat és a ponyvaregényekbe illő érzelmeimet... Oh, csak ne nevesse... hisz nem untatom majd soha többé. Ugy-e teljesíti utolsó kérésemet?

Lássa, kedves Lajosom, ön sohasem értette meg engem, sohasem értette meg azt az örületes szerelmet, amelylyel önhöz vonzódtam. Mikor kedvesévé lettem, még gyermek voltam. Igaz, hogy egy húszéves ifju, szép leány, aki Párisban született, ritkán gyermek. De esküszöm a jó Istenre, aki elé nemsokára kerülök, hogy még nem voltam senkié. — Ön agyamat, szívemet tisztán és érintetlenül kapta. De ön ezzel nem törődött: kicsúfolta ellenállásomat, oly kiméretlenül, hogy utána nem is mertem ezt mondani: „Lajosom, ön az első

nevetésre készíti? Oh, hányszor jött ajkamra e szó kezdetben, de ön leszoktatott arról, hogy kimondjam. Igaz, hogy ez a szó „szeretlek“, nem új és nem szellemes, de érzéstől áthatott... És valahányszor ki-ejtettem e szót, ön nevetett és valami tréfával válaszolt. Én nem tudom, hogy e szavak élezesek voltak-e, engem keresztüljártak, mint a hideg vas... És ön mindamellett még sem rossz. Mért okozott mégis nekem annyi bánatot? Csak azért, mert nem látott be szívembe.

Igen, ön nem látott be szívembe, ön azt gondolta, hogy én is olyan vagyok, mint a többi nő és éppen olyan bánásmódban részesített. Ön azt gondolta, hogy a lóverseny, szálloda, színház, Nizza engem mulattat és boldogít. De mily borzasztó élet ez annak, ki valóban szeret. Megvallom, hogy természetem hétköznapi és szellemnélküli, de van, van szívem és e szívben több szerelmi vágy, érzés, mint a többi asszonyokéban... És

Arab typosok.

szeretöm...“ Ah, hogy nevetett volna, ismerjük ezt a régi mesét, mondogatta volna. De én ezzel nem törődtem és csak öné akartam lenni. Ön pedig úgy bánt velem, mint a többiekkel... Pedig hogy vágyakoztam egy nyájas szó, egy gyöngéd ölelés után... Ah, hogy szerettem volna önnel falura menni, hogy ott egy pár napot úgy töltsünk, mint férj és feleség. De mikor ezt megmondtam, ön szokatlan, ijesztő nevetéssel kikaczagott és tréfásan mondá:

— Ez ünnepélyes alkalommal kanászruhát fogunk fölvenni és egy sátorban vonulunk meg...

Én hallgattam és megadtam magam. Az öné lettem egy szállodának külön szobájában. Oh, ha nem imádtam volna önt annyira, ez az est életem legborzasztóbb emléke lenne!

De én mégis áldom azt a borzasztó éjszakát, mert én boldoggá akartam önt tenni és ez egyszer éreztem legalább szenvedélyes szerelmét. Szeretem? Kimondjam-e azt a szót, amely önt vagy untatja vagy

nekem e határtalan szerelmet is el kellett rejtenem, mint egy borzasztó vétket.

És én mennyit szenvedtem; szenvedtem, mert láttam, hogy a többi asszonyok üres fecsegései hogy mulattatják és milyen türelmetlen velem szemben... Oh, milyen szavakkal sujtott ön, valahányszor azt tapasztalta, hogy nem vagyok valami szellemes. És mikor egyszer azt mondtam: „Más talán szellemesebb lehet, de nem fog úgy szeretni, mint én téged...“, ön kikaczagott és így szólt:

— Mit törődöm azzal, hogy szeretnek-e vagy nem. Nekem nem kell ily nagyhangu szerelem. Hisz ez annyi volna, mint megházasodni!

Ön nem nősült meg, kedves barátom, de megcsalta szegény Czečiliáját, olyan asszonyokkal, akik nálánál mulatságosabbak voltak. S mindezt bámulatos nyíltsággal tette, anélkül, hogy hűtlenségét csak egyszer is titkolta volna. Majd, hogy el nem mesélte őket úgy, hogy én mindig tudtam, hogy mikor csalt meg. És én

oly gyáva voltam, hogy még egy szemrehányást sem mertem hallatni. Csak egyszer szóltam fájdalmairól és ön csodálkozva pillantott rám, amikor mondta:

— Mit, hát már is féltékenyek vagyunk? Örök hűséget esküdtünk talán egymásnak? Hát nem vagyunk szabadok mind a ketten? Mi csak azért szegődtünk egymáshoz, hogy e keservvel teli földön egymást lehető keveset untassuk. De megőrizzük, hál'Istennék, mindketten függetlenségünket.

— Boldoggá akartam önt tenni, kedves barátom. Megpróbáltam, esküszöm, hogy okos legyek, egyedül önért. Közönyös akartam lenni, el akartam nyomni a könyeket, a bánatokat hűtlensége felett. Megkísérlettem a nevetést, a vigsgát, mikor szivemben csupa

Az ezred dobosa.

keserv volt. Ön pedig azt hitte, hogy már kigyógyultam szentimentális hangulataimból és szenvedélyes érzelmeimből, és szerencsét kívánt a változáshoz...

Oh, nem, nem gyógyultam ki. Legyen már elég ebből a színlelésből! Nincs már több türelmem hazudni, magamat megtagadni. Utálok ezt a színlelést. Én! Ujra én akartam lenni. Befejeztem a szerepemet s én ismét én leszek... Hadd tudja meg legalább egyszer, hogy milyen az én igazi érzelmem, az én valódi lelkem. Hadd tudja meg, hogy szenvedtem. És ismerje meg az ön Czeccziliájának agyonkínzott szivét...

Nem, én tudom jól, hogy mindaz nem az ön hibája, nem is magát, hanem a sorsot okozom, amely bennünket összehozott, ámbátor nem voltunk egymásnak teremtvé. Tudom, ön csodálkozni fog, amikor megtudja, hogy az ön kis Czeccziliája megölte magát, hogy megválják ettől a mulatságos, vig élettől, melyet neki

teremtett... S akkor meg fogja tudni, hogy a „fecsegő“ szellemen kívül van még egy más is, amely vérzik, szenved és meghal... S akkor ön majd nem fog másnak is ily fájdalmat okozni, mint aminőket nekem szerzett...

Isten önnel, kedves barátom. Én most elhagyom önt, de szivem örökké önnél marad. Egy pisztolydurranás és mindennek vége; nem fogom többé önt untatni... Nemde, én egészen az ön izlése szerint tűnök el, minden lárma, minden zaj nélkül, úgy, hogy kivüle valaki a halál okáról tudjon... És habár ily csendesen halok meg, ugy-e nem fog halálom felett gúnyolódni, ugy-e nem fogja azt nagyon regényesnek találni? Ah, kedvesem, én azt szeretném, hogy még nagyobb csendben mulhatnék ki; szeretném, ha kicsinyné, jelentéktelenné válhatnám és így elpárologhatnék. De hogyan? Ne nehezteljen rám... Ne gúnyolódják felettem... Ne felejtse el túlságos korán... Engem, aki most is szeretem. Isten önnel, barátom!

Fordította Zimányi Béla.

Üdvözöllek...

Üdvözöllek, halványarcú lánykám,
Százegerszer, én szép kedvesem,
Angyalarczod oh, mikéntha látnám —
Szemed tüztét szinte érzem...
Neked zengjen dalt az üde légben
Valamennyi pacsirtaajak,
Tarka kis virágok is a réten
Mind-mind neked illatozzanak!

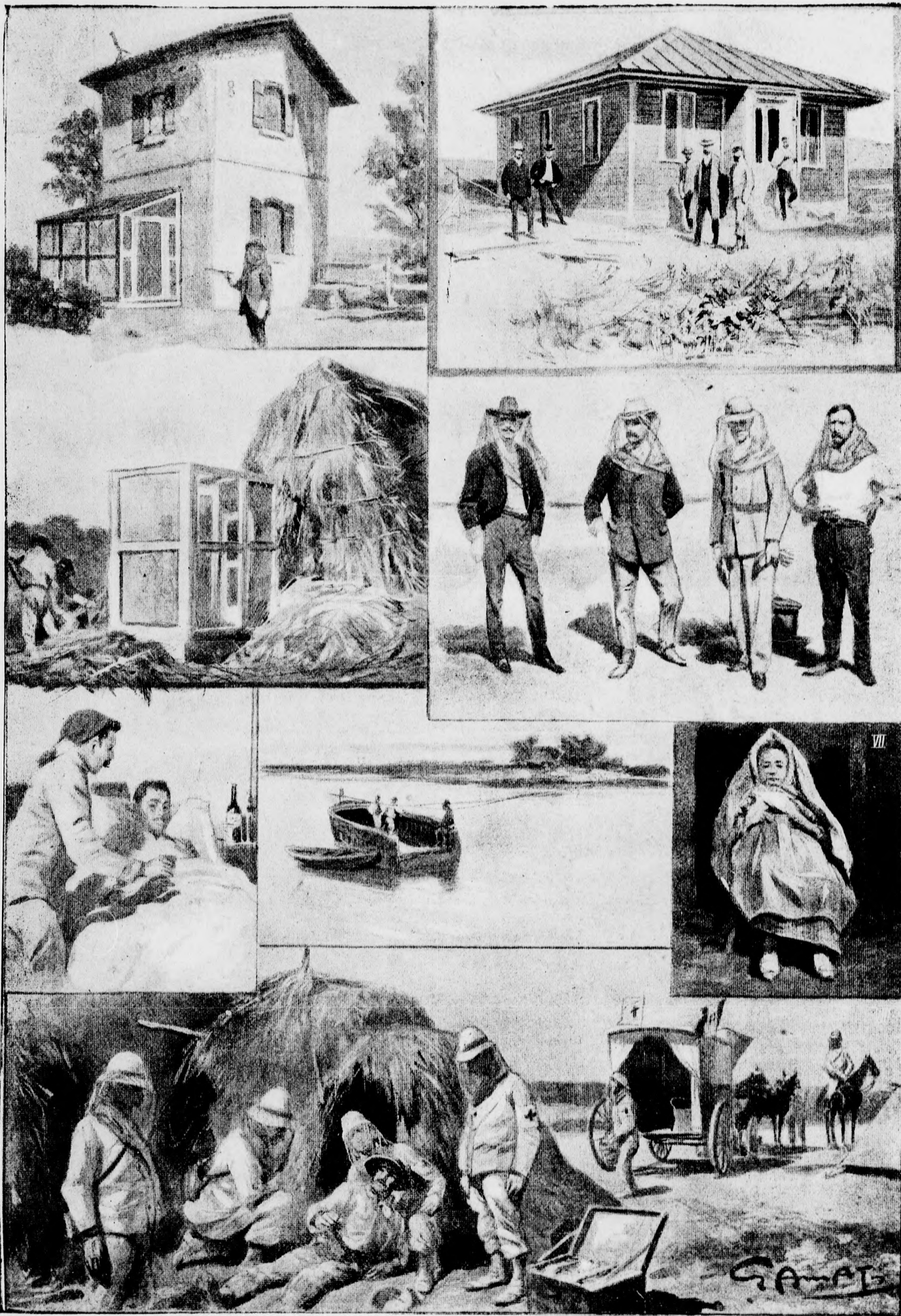
Nagy utamról immár visszatértem,
Bejártam letűnt világokat,
Gondoltam bár reád minden lépten,
Nem hozhattam szép virágokat.
Nem nyílik ott virág, nincs madárdal,
Csak százados tölgyek vannak ott,
Összefűzve kusza folyondárral,
Miken szemem át alig hatott.

Nem földi táj, amerre én jártam,
A szellemek nagy országa az,
S bár csak egy részét érinté lábam,
Behatolni új vágyam fakadt.
Az antik kor napfényes vidéke,
A középkor sötét völgyei,
Szent helyek, hol a kutató lélek
Fáradsága díját fölleli.

Ott kutatott ez a szomjas lélek,
S elfáradva tért vissza, pedig,
Még sem pihent, elszállt messze délnek,
Hol egy bogárszemű lány lakik;
És felüdült annak közelében
Hallgatva e tündérszép mesét,
Hogy ő még nem felejtett el engem,
S szereti még régi kedvesét...

Üdvözöllek, halványarcú lánykám,
Százegerszer, én szép kedvesem,
Angyalarczod oh, mikéntha látnám
Szemed tüztét szinte érzem...
Neked zengjen dalt az üde légben
Valamennyi pacsirtaajak,
Tarka kis virágok is a réten
Mind-mind neked illatozzanak!...

Kerese Károly.

Képek a boér hadjáratból.

Meghalt egy poéta.

Gencsy István †

Nagyratörő lángszellemét nem birta meg porhüvelyes az elszállott vissza honába, a csillagok közé.

Igaza van a gyászjelentésnek, melyből megdöbbenettel olvastuk *Gencsy István*, jeles poétáknak, kiváló munkatársunknak, korai átszellemülését.

Alig huszonöt éves ifju volt és alig egy éve vezette oltárhoz azon nőt, kiért a költő lelke szerelmi lázban hevült, ki fel tudott emelkedni a költői lélek eszményi szárnyalásáig.

A korán elhunyt költő sokat ígérő, kiforrott tehetség volt. Mennyi ideát, fenséges gondolatot, szép formába öntött érzést vitt magával, oda, hol az örökké gondolatokkal forrongó agy és örökké hevülő szív végre pihenést talál.

Am az ő megpihenése az itt maradottak örök fájdalmát jelenti. Az ő dobbanni megszűnt szive felett hitves és anya szive dobban örökös fájdalomtól.

A felhők felé szállott lelkével nyujtson enyhülést a költő az itt siránkozóknak.

Gencsy István, fiatal poéta barátunk, Isten veled!

Cs—g M—é.

A vén fa árnyékában.

Irta: K. Kovács Laura.

Bonczfi Dénes, kis, száraz emberke volt, billegő járással; abból a fajtából, kik lábhegyen szökdécselnek és mégis kigörbitik a csizmáik sarkát. Szürke felöltőjén nagy gallért és czilinderkalapot viselt, Fiziognomiája eléggé megütötte volna az emberies mértéket, ha nem visel hegyes szakállt, ami aztán a hosszú, vékony arcot, ha a merészen előrenyúló keskeny orrt is hozzávesszük, a vízi-madarakhoz tette hasonlatossá. De azért ne tessék szánakozni fölötte, Dénes nem tartja magát kevesebbre, mint tarthatta annak idején a hirhedt Adonys. Gomblyukából télen-nyáron ki nem fogyott a divatos virág és dudorászásából a legmelodikusabb operakivonat. Az igaz, hogy kissé kancsit, de ki nem tudná, hogy némely embernek ez a kis ferde nézés milyen pikánsul jól áll. Szabói gondoskodtak róla, hogy domboru melle és széles vállalai legyenek, kifogásolható csak az irigyek találjanak rajta, irigye pedig kinek is nem volna?

Hogy szellemes, bizonyosság rá a hölgyek szerfeletti mosolygása uton-uffélen, ezt már azután bárgyu legyen, ki meg nem érti. Dénes úr pedig nem bárgyu, hivatali rangja is bizonyosság rá, hogy eszes, hiszen számtanácsos.

Van szép új háza a Krisztinavárosban, tehát háziúr is, s ki látott még nem okos fővárosi háziurat? Ez a rang nemcsak okossá, de furfangossá is szokta emancipálni az embereket. Ergő: Dénes tudományos, furfangos és hiú.

Lakik a villamvasút mentén épült házának emeletén, épp vele tőszomszédságban egy özvegyasszony, kinek egy csekély falusi birtokot s egy szép szőke leánykát hagyott meg a sors és korán elhalt férje, s három fia helyett. Ez a leányka, a képezdébe járt iskolába.

Nem, hogy tanítónővé legyen, hanem, hogy szükség esetén azzá lehessen, minek az neki, gondolja Dénes, ha az én feleségem akarna lenni, sohasem tanulna tanítónéságra.

— El is venném azonnal, de az anyja oktalankodott, — mondván:

— Ne erőszakoskodjunk, hiszen még csak gyermek.

— Nem gyermek már a tizenhétéves leány. Ki ne tudná, hogy mikor leghajlandóbb a szépnem beleszeretni az ördögnél egy fokkal szebb gavallérba is?

— Az igaz, hogy Dénes már ötvenhétéves, de azt csak ő maga tudja. Azért kendőződik, hogy más ne is sejtse. De az emberi szemek gonoszak, csak egy pillantásukba kerül, hogy a féltve rejtgetett titok pőrén álljon előttük. Dénest három évvel többre becsüli a közvélemény, Gizi pláne hetvenévesnek tartja és sirva, panaszkodva fogadta anyja örvendő közlését, hogy a háziúr megkérte kezét.

— Hogy lehet ilyet még csak gondolni is?!

De a mama, az özvegyi fejkötő gyászcsipkái alatt, már más szemekkel nézi a világot: mire Gizike deli korát eléri, akkorra az öreg férje ott fogna porladozni a Németvölgyi temető egy rózsás hantja alatt.

El is meséli Gizinek, hogy milyen előnyös az ilyen vén balgának „igen“ t mondani, semmi sincs veszítve, és annál több van nyerve általa. Szerencsétlenségére, Gizi megbukik a vizsgán. Azt mondja, hogy Dénes az oka. Az ő tolakodó modora zavarta meg a fejét, mikor tanulni kellett. El is keseredik úgy, hogy halálra szánja magát. És még csak nem is titkolja, hogy öngyilkossá akar lenni. Fiatal leányok gondolnak néha olyat, amit semmikép meg nem tennének, de legalább vigasztalódnak, a tiltott gondolattal kaczerkódván.

— Válaszd a halál helyett Dénest, — rebegi a mama félénken. — Mert nem tudhatja, mi vihart idéz elő ajánlata.

Nem lett vihar! Az elkeseredett növendék éppen egyenlőnek találja a halállal ezt a leendő összeköttetést és ez legalább nem fáj úgy egyszerre, mint a törszúrás... Dénes megnyeri az igent, és így jut a kivánt kincshez. Most még jobban mosolyognak azok az ármányos asszonyok ott az utczákon, mikor Dénes a karjára fűzött nőcskével büszkén, boldogan halad.

— Hiába mosolyognak! Mindnyájukat el nem veheti egyszerre!

Gizike kedvetlenül lépeget férje oldalán, lesütött szemekkel s durezás arcczal.

— No ez ugyan szép egy pár! Furesza egy pár, látszanak mondani a járó-kelők pillantásai. — Az a huszárfőhadnagy is ugyanazt gondolta ki. Egy időtől mindig nyomunkban járt, míg végre Gizi is észrevette. Szemeik találkoztak, világosság támadt az elborult ifju szivben és Dénes úr azt tapasztalta, hogy kis felesége nem olyan kedvetlen már, mint volt eddig.

Hát hiszen ugys tudta ő azt, hogy egy-két hónap múlva Gizella belenyugszik sorsába és szeretni is fogja a férjét.

Ime beteljesült (?)

Megjött az életkedve. Bezzeg! Kivánczik színházba, hangversenyekre, társaságokba. Hanem csak lassan az ilyen nyaláncsággokkal. Jó, a színház legyen meg, a társaságokkal ráérünk majd egy pár mézes év után.

A mama egy napon észrevett valamit. Eddig is voltak már balsejtelmek. Ugyanis éppen akkor lépett leánya szobájába mikor az lángvörös arcczal egy levelet gyömöszölt zsebébe. A mama ott állt, mint az ítélő bíró, kezét követelően előrenyujtotta, mondván:

— Ide azt a levelet, látni akarom!

Gizi nagy hirtelenséggel oda fordult a mamához, orczái most már nem lángoltak, mint az imént, de ahelyett oly dacos vonás ült ajkaira, amelyet eddig ott senki nem látott.

— Férjhez mentem, — mondá éles hangon, asszony vagyok, ne detektiveskedj fölöttem, azt teszem, amit jónak látok. El fogok válni a tanácsos úrtól.

— De abból meg már nem lesz semmi, azt én nem engedem meg.

— Nem lesz? Még kissé meggondolom, nem lesz-e?

— A rejtgetett levelet ama huszártisztól kaptad, ki ott lovagolgat naponta az ablakaink alatt. — Lásd, azt is tudom...

— Ha tőle kaptam volna is, mit csodálkozol azon? — Gyűlölöm Dénest, szivem szerelemre lobbant, az első szerelemre... az első szerelemre... Viszonozva van... az a főhadnagy egy báró, — tevé utána némi önbiztató büszkeséggel.

— Szépen vagyunk! — sóhajtott a mama, felhevülésében félrebillent fejkötőjét egyengetve. Szeretném tudni, vakságodban, mit tételezel fel a jövőt illetőleg? Azt hiszed, az a báró nőül akar venni? Ne hidd! Ó, ne hidd! Katonáskodó báróknak pénz kell, az asszony csak az elkerülhetetlen ráadás. Neked nincs pénzed... tehát csak tiltott viszonyt fűzhetnél... és soha nem jutnál becsületes eredményhez, mert az a báró téged, Dénes halála után sem fogna nőül venni.

— El fogunk válni!

— Nem! Mig élek, semmisenem lesz belőle.

Anya és leány a legfeszültebb viszonyban váltak el egymástól. — Gizi szobájába futott, pamlagra vetette magát és zokogásban tört ki, észre sem vette, mikor Dénes belépett s elképedve, megállt a pamlag előtt.

— Gizellám! Imádozt Muczusom, mi lelt? Te sirsz!

Gizella felrettent és a megrémült Dénes hosszú arczára egy megvető pillantást vetve, kiáltá:

— Menjen szemeim elöl... minden bajom, ami csak ér, maga miatt van.

A jó számtanácsos úr térdei összebillentek, hegyes szakállá megrezdült, szemei szokatlanul tágra nyitak s két kezének vékony ujjai ideges gyorsasággal egymásba kapcsolódtak.

— Mi történt? — hörgé rekedt hangon. — Asszony! Mi lelt?...

— Hagyjon magamra!

— Dénes! Szóal meg az ajtóban barátnői hangon a derék anyós. Jöjjön pár percze az én szobámba, majd felvilágosítom.

A tanácsos úr engedve a hívásnak, azon módon kulesolt kezekkel kisietett neje szobájából. A mama megfogta jéghideg kezeit s erővel lenyomta a pamlagra.

— Üljön és figyeljen. — Gizi el van vakulva... egy csábító elrabolta a szive nyugalmát...

— Egy csábító?! Hol van?

— Az más kérdés, majd azonnal rátérünk. — Nem vette észre, hogy egy huszártiszt lépten követi, ha sétálnak?

— Ah! Dehogy! Hiszen annyian követnek mindig. De most már mégis emlékszem... igen, egy huszár... igen...

— Nos, az az. Ő a bajszerző. — Gizi már levelez vele, és el akar válni.

— Tőlem?!

— Igen! Hát.

— Majd segítünk a bajon,

— Mit akar tenni?

— Mit, hát egyszerűen kihivom és megölöm.

A jóakaratu anyós önkéntelenül elmosolyodott, de csakhamar komor redőkbe szedte homlokát s fontoskodva mondá:

— Ez helytelen beszéd, ön nem tud vívni.

— De löni, azt már tudok.

— Löni igen, de a kihívó fél nem választhat fegyvert. — A tiszt, mint katona, kardot kíván majd.

— Hát megyünk kardra. — Tanultam én kardot forgatni, egy pár nap alatt megint tudni fogom.

— Szent ég! Az a szörnyeteg meg fogja ölni. Inkább utazzanak el Gizivel, — én is velük mehetek. A vívásra nem szavazok.

— Az nem lehet, — szabadságról most szó sincs. Vívni fogok... És a billegő, száraz emberke szétrántotta kulesolt kezeit s oly erővel sujtott öklével a pamlag karjára, mint egy Hercules. Fölugrott és kirohant a szobából. Künn a folyosó ajtaja dörögve csapódott be utána és három napig nem látták többé a háznál.

Gizi és a mama hadilábra álltak egymással, főleg miután a menyecske megtudta, hogy Dénes vívni akar. Hát tegye! Legalább megemlegeti bolond merészségét.

De azért mégis meg volt kissé szeppenve és nem mert választ írni a legutóbb vett levélre. Csak várta, hogy mi fog történni, még el is mosolyodott a gondolatra, hogy a kis alaku demunkulus hogy áll majd szembe a deli, magas, elegáns katonatiszttel.

Dénest ragadta szenvedélye... Egy bérkocsiba vetette magát s rohant egy vívómesterhez. Két napig kardforgatáson kívül nem tett egyebet. Azután kezdte kutatni az ellenfél lakóhelyét. A mama mondta, hogy mindig ablakaik alatt lovagol. Odaállított tehát egy bérenczet a sarokra. Ez a bérencz adta tudtára, hogy az illető tiszt a „Fiume“ kávéházban szokott tekézni. Meg is mutatta, hogy melyik az.

Dénes dákót ragadott s meg volt az összeveszésre való alkalom. Minden kívánsága szerint ment... Névjegyre lakcímül oda írta az „Orient“-szálloda I. emeletének 10. számú szobáját. És ki sem fűtta magát, míg szemben nem állt mélységesen gyűlöl ellenfelével. Négy segéd, a vívómester és az orvos ügyeltek a rendre. Dénes élet-halál harcot ohajtott.

A segédek azonban csak első vérig állapították meg az öldöklést. A huszártiszt, ki melleleg legyen mondva, igen szelid természetű, szőke cseh fiú volt, igyekezett kimélni az elvakult gyenge testalkatu, balga embert, kinek vad tekintetéből kiolvasni vélte, hogy elkeseredését valami más okozta inkább, mint a tekeasztal mellett történt szóváltás.

Dénes ügyetlenül vívott, de makacsul, meg kellett neki az első karczólást adni. Bal karján kapott jókora vágást, és ettől azonnal összeesett. Vére csurgott, karja fájt, körülvették. A szelidlelkű ellenfél odaállt föléje, csupa jóakarattal, pedig Dénes úgy nézett ki, mint egy dühödt vad, szemei forogtak üregeikben és nevetséges volta mellett is félelmesen nézett ki.

— Béküljünk ki uram, önnek igazán nincs oka rám ennyire haragudni, hiszen nem is ismerjük egymást.

Az orvos kötözte Dénes sebesült karját és a paciens dühösen mordult az udvarias ellenfélre.

— Nem békülök, ön becsületemben sértett, családi boldogságomat dúlta szét...

— En? — És az elámult főhadnagy csodálkozva nézett merően a kis száraz emberke tüzesen forgó szemeibe.

— Igen, ön. Avagy nem ön az, ki feleségemnek szerelmes leveleket írkált és villamosvasuti házam ablakai alatt sétalovaglásokat csinál? Mit? Tagadhatja ezt a csalárd tényt?!

— Bocsánat, uram, ön tévedésben van. A csábító bárki más lehet, csak nem én. Segédeim is bizonyíthatják, hogy mindössze nyolcz nap óta vagyok Budapesten. Ez idő alatt még semmiféle ismeretséget nem kötöttem.

— Dénes rábámult a szőke fiatal emberre. Homloka elborult, hegyes szakállá megrezdült, nyögött, s majdnem sírva rebegé:

— Akkor hát nem ön az, akit meg akartam ölni.

— Katonai szavamra mondom, nem én vagyok, önt tévútra vezették.

— Az lehet, — sóhajta Dénes, fájó karját szemlélve, — és ime tehetetlenné vagyok téve! Nem büntethetem meg az igazi csábítót... Adjanak tanácsot, mitevő legyek?! — rivalt fel a tehetetlen ember, mérhetlen fájdalommal, — új házasság vagyok, s egy rosszlelkű ember belekontárkodott az üdvösségembe. Most el akar a feleségem válni, esztelen módra, meggondolatlanul.

Az orvos, ki eddig szótlánul végezte műtétét, részvétellel nézett a lázban gyötrődő kis emberre. Ő, mint orvos, legjobban tudta, hogy test és lélek mennyire szenved e megtört alakban.

— Ha nem veszi tolakodásnak közbeszólásomat, adok én az urnak egy igazi jó tanácsot, az egyedülit, mi legvalószínűbben vezet, némi türelmes kitartás után, a célhoz, de szabadjon pár feleletet kérem: gazdag, vagy szegény leány a kedves neje?

— Az anyjának van egy kis birtoka, mihez ő is just formál, ha az eladódik, árát megfelezi, kap vagy hatezer forintot, de egyszersmind a legfeszültebb viszonyba jut anyjával, ki egészen az én pártomon van.

— Ingó vagyonnal nem rendelkezik, és ama huszár-tisztval még nem régen ismerős?

— Nem... Semmije sincs.

— S ön, ha szabad kérdeznem, vagyonos?

— Van emeletes ujházam a Krisztinavárosban a villamosvasut mentén. Elég jómódban és kényelemben tartom családomat.

— Tehát tanácsom az, hagyjon békét a párbanak, menjen haza nyugodtan és mondja meg az asszonynak, hogy ha el akar menni: mehet, ha el akar válni: szabad. Százat teszkegy ellen, hogy megdöbben és észéhez tér.

Az öreg katonarvos felemelte csontos mutatóujját, homloka közepére nyomta és mosolyogva mondá:

— Olyan tiszta a számításom, mint kétszerkettő négy. Ha elmenne is az asszonyság, pár hét alatt szépen visszaköltözködik.

Dénes elérékenyülve köszönte meg a tanácsot, és annak foganatosságában teljesen hitt. Boesánatot kért derék ellenfelétől, illő búcsút vett mindnyájuktól és hazahajtatott.

Felkötött karral lépett szobájába, hová rohanva követte aggóató anyósa, elhalmozván őt forró részvéte panasz-árjával.

— Tehát mégis vivott?

— Pedig nem volt méltó... felelt Dénes lehető fagyos közönynyel. Meggondoltam a dolgot, ha Gizi el akar engem hagyni, hát teheti azonnal is. Mondja meg neki, kedves mama, hogy nem ellenzem.

— Nem ellenzi?! — sikoltott az asszonyság oly hangosan, hogy a harmadik szobában duzzogó menyecske ijedten rettent fel, s némi tétovázás után egy szobával közelebb jött.

Éppen nyílt az ajtó, jól hallá, amint Dénes nyomatékosan ismétlé:

— Mondja meg neki, hogy nem ellenzem, — azonnal is elmehet.

— Hallod? — Azt mondja, hogy mehetsz!

— Mit? — pattant fel a hiúságában sértett menyecske, hogy mehettek?! Marokra kapta pongyolája uszályát és sebesen iramodott Dénes szobája felé, felrántotta az ajtót, s mint megbosyantott fiatal satrafa, megállt a pamlogon fekvő, halotthalvány férj előtt.

— Azt mondja, hogy azonnal elmehetek? — Tudja meg, tisztelt tanácsos úr, hogy én azt teszem, amit jónak látok, s engedélyt magától nem kérek! Elküldeni! No, ez szép dolog! Ilyet még nem ért a világ. És most már csak azért sem megyek, értette! Mit, nem is felel? Hát kötöttem én magamat a maga nyakára, hogy velem így beszélhessen?!...

— Én nem is küldöm, csak azt mondtam, hogy ha menni akar, mehet és válhatunk.

— Hiszen értem én, hogy mit mondott. Lám, milyen könnyen ráállna egyszerre. — Hát a hősködés csak eddig tartott?

— Gizi! Ne ingereljen, mert valami szörnyű dolgot követek el! — Menjen tölem, látni sem kívánom, most már igazán menjen.

A gondolat, hogy senkisé akadályozza többé emlegetett akarata végrehajtásában, hirtelen észretéřitette a heves indulatú fiatal asszonyt. Mit eddig hiába magyarázott előtte az anyja, most egyszerre magyarázat nélkül magától is átlátta! Nem, hova menne, minek válna egy idegen ember miatt, akivel még nem is beszélt. Hanem azért ne tudja meg senki, hogy beismerte hibás tettét, inkább tartsák daczosnak.

Gyorsan felmarkolta uszályát, s e szavakkal:

— És már most azért sem válunk! — magára hagyta a lelke mélyéből örvendő Dénest.

Nem is váltak el.

Az ezredorvosnak igaza volt: Gizi, miután ellenmondásokkal nem ingerelte senki, szépen lecsillapult, megvonta magát a vén fának árnyékában, és a családi békét nem zavarta többé semmi.

Büro-figurák.

A papa kedvence.

A főnök kedvence, de mivel a hivatalnok a főnökét meg az apját is öregnek mondja, ilyformán nevezhető a főnök kedvence az apa kedvencének is. Főnökéhez ugyanis hűnek látszik, mint a jó gyermek apjához, de még nagyobb a hűsége — s ez már nem is látszólagos — önmagához.

Egoista a szó szoros értelmében és önzéséből kifolyólag sunyi, alamuszi, behizelgő. Belopózik a szívedbe, hogy annak minden titkát kifürkészsze és adandó alkalommal abból fegyvert kovácsoljon, melylyel őszinteségedért megvérez tégedet. Kollégiális készsége a legmesszebbre menő volt, ha azt a javára fordíthatta. Segített a kollégáján, de úgy, hogy a főnök is megtudta ezt.

Igy volt most is. Ott állt a főnök előtt. Arcza fanyar kifejezésű, szemében a rejtett öröm csillámlása.

A főnök már ismeri ezt az arcot, ezt a tekintetet. Becsukja az ajtót, ami arra figyelmezteti az előszobában levő szolgát, hogy a méltóságos ur fontos ügyekben tanácskozik kedvencével, amely esetben az ajtó mindenki előtt zárva van.

A főnök az ajtó becsukása után maga mellé ülteti hű titkárát és megveregetve vállát, mosolyogva biztatja:

— Beszéljen, amice!

A titkár szomorú arcot ölt és halkán mondja:

— Szegény Kazár kollégámnak betegségét bátor-kodom bejelenteni. Előre tudtam, hogy ez lesz a vége. Már napok óta zavartan, önmagával meghasonlottan ült íróasztalánál; még erőlködött, még dolgozni akart, de megviselt idegei a rámért csapástól egészen el-tompultak. Megsajnáltam szegényt és hogy az ügymenet meg ne szakadjon, a magam munkája mellett megbízás nélkül saját jószántamból támogattam. Már gondolkozni sem tudott, gondolkoztam hát én helyette és ő az én gondolataimat vetette papírra; látszólag ő intézte el a neki kiosztott ügydarabokat, de tényleg az én felfogásom, az én sugalmazásom került tolla alá. Most már ezt sem tehetem, mert kitört a katasztrófa.

Komikus volt az arc, a szemforgatás és az elfojtott sóhaj, mely ezeket a szavakat kísérte.

A nap az ablakhoz boesátotta erős déli sugarait, melyek azon áttörve, rátűztek egyenesen a méltóságos ur arczára; vibráló játékuk között odatolakodtak a méltóságos szemekbe, amelyeknek mosolya tőlük könyekké változott.

A kedvencz alig vette ezt észre, sietett az ablakhoz és leeresztette a függönyt. A szolga szokta ezt tenni, de ő azért kedvencz, hogy még a szolgálai teendőktől se madjon vissza, ha azzal a főnöknek kedveskedhet.

A méltóságos úr megköszönve ezt, ismét maga mellé ültette és várakozással nézett reá, kihivta arcza, hogy tovább beszéljen.

És ő folytatta:

— A katasztrófa előzménye véletlenül jutott tudomásomra. Asszony játszik a dologban. De méltóságodat ez nem érdekli, méltóságod az okokat nem fürkészi, hanem az okozatot veszi — nemes szíve sugallatát követve — sajnálattal tudomásul.

A méltóságos ur tagadólag rázta a fejét.

— Az okozatot, barátocskám, hivatalosan veszem tudomásul, de az okot is — önnel szemben megengedve magamnak egy kis intimitást — kíváncsiságból privatim szívesen meghallgatom. Tehát nő rejlik a kulisszák mögött? Talán pikántéria, kaviár? Beszéljen!

A kedvencz meghajtotta magát ültében és ez a meghajlás oly mély volt, hogy az orra térdét érintette, mintha csak a mondottakért és mondandókért maga is megorrolt volna. De a véletlen intő szava sem zárta le ajkait, mikor ő méltósága folytatást parancsolt. Még egyszer fölsóhajtott, még egyszer fájdalmasnak mutatott szemforgatást produkált és azután leleplezte a kulisszatitkokat.

— Megelégedett volt, — kezdte a leleplezést, — rendezett anyagi viszonyok között élt, telve volt munkakedvvel, ambícióval, míg egy özvegyasszonyt meg nem ismert, míg annak észbontó hatalma alá nem került. Anélkül, hogy szive megszólalt volna, csupán időtöltésből, a gyönyörű asszony öleléseért, csókjáért viszonyt szőtt vele, nem törődve a mozgalmas multtal, mely az asszony mögött állt. Pedig ez a mult veszélyes volt, mert ebből a nő erénye árán képességet szerzett a hálójába jutott férfinak oly bilincsekbe való verésére, amely erősebb, szétszakíthatlanabb néha a szerelem és házasság lánczainál.

Nem tudta ezt lerázni akkor sem, mikor kézzel-lábbal szabadulni akart a már meggyűlölött viszonytól. Sajnosan tapasztalta, hogy egy ilyen asszony nem játékszere a férfinak, hanem csábító szirén, aki göresösen ragadja meg áldozatát és viszi menthetetlenül a kárhozatba.

A szirén csókjait drágán kellett megfizetnie! Nem futotta a gázsijából, bekopogtatott hát mindig gyakrabban és gyakrabban a könnyelmű emberiség jótévőjének tartott emberi pióczához. Ez aztán a szép kedvessel kiszivta minden csepp vérét és oly lelkiállapotba juttatta, amely a katasztrófához vezetett. Pillanatnyi fölhevülésében nekirontott a nőnek, előbb reá, aztán magára sütötte el a pisztolyt. Mindketten életben maradtak. Ugy látszik, hogy a tragédiának még szomorubb folytatása lesz, azért nem fejeződhetett be.

— Szerencsétlen kollégám, — folytatá kevés szünet után. — a gyógyulás utján van. Ajka gúnyos mosolyra nyílt, amint utána tette:

— És várja az üresedésben lévő magasabb állásra való kineveztetését.

Mélyet sóhajtott, majd siránkozó hangon panaszkodott:

— Nem hiába várja, mert az előléptetésre ő van a soron. A nőtlen ember kiveheti ezért szűkölködő családom szájából a munkám, ambícióm és — azt hiszem — a tehetségem által is megérdemelt kenyeret.

A főnök részvétellel fogta meg kedvence kezét és eközben a megbotránkozás hangján mondta:

— Bizzék, barátom, bennem! Reméljen! Hisz ő már nem számít.

Szigeti J. József.

Levelezőlapra.

Oda vágyok messze, messze...

Ilyen kedves tájra,

Ahol szívem hön szeretve

Borul egy kis lányra.

Ha a lelkem ráborulhat,

Mint az éj a tájra:

Átölelve csókot nyomok

Piczi, szép ajkára.

Szabó B.

A világgyűlölő.

(Humoreszk.)

Irta: Bozsik Andor.

A „Sas“ vendéglő egyik pinczérjére, Csapdároviés Jóskára csak egy pillantást kellett vetni s rögtön kész volt a vélemény, hogy ez az ember maga a megtestesült búskomorság. Ha nevetett is olyan arcot vágott, mint mikor más sirni akart, ha meg komoly volt, bizvást rá lehetett fogni, hogy legalább is világgyűlölő s öngyilkos terveket forral.

Mindez azonban csak látszat volt.

Igaz ugyan, hogy Jóska arcza és vézna kis termete inkább alkalmasabb volt a bánat, mint az öröm kifejezésére, mindazáltal nála e bús kinézés csak tettetés volt.

Ezt a savanyu, jámbor arcot vágta pedig azért, hogy a vendégek szánalmát felköltse s a lustalábu borraivalók, így sürűbben marsirozzanak az ő zsebébe, továbbá: a legjobb álarc volt ez azon sötét tulajdonságának palástolására, hogy örömet fizettetett duplán a gyanutlan vendéggel.

A gorombább törzsvendégektől, akik már többször rajtakapták a hamis kétszerkettőn, megvető pillantásoknál egyebet nem várhatott, ezek előtt igyekezett vidorabb képet vágni. De mihelyt egy ismeretlen lépett be, rögtön a legsötétebb bánat kifejezését ölté fel arcza, s az ilyenek kiszolgálását rendesen elhalászta kollégái elől. S aztán, ha külsejéről könnyörületes lelket sejtett, világfájdalmas arcczal hozzáódalgott s megtört hangon rendesen ezt az alkalmi kifejezést suttogá:

— Boesánat, uram! Szabad-e néhány bizalmas szót szólnom?

Néha elutasították, néha nem. Az utóbbi esetben bevezetésül két könyvet ejtett, aztán szólt.

— Mit gondol uram, külsőmről ítélve, milyen szerencsétlen ember lehetek én?

Néha erre így feleltek: „Bánja az ördög, takarodjék!“ Néha meg így: „Szegény ember, hiszen ön sir.“

— Ugy van, uram. — Jaj, de van is rá okom. Az édesanyám, szegény, nagybeteg s nincs pénzem a hazautazásra. A főnököm meg, a szivtelen, a sok előleg miatt már nem ad kölcsönt. Oh, jó uram, szánakozzék rajtam!

Ha erre ilyenforma válasz jött: „Sajnálom, nem segíthetek!“, akkor rögtön úgy felderült az arcza, hogy az illető azonnal kitalálhatta, hogy csak akkor lett volna Jóskának gyásza, ha valamennyi pénzt kapott volna. Ekkor rögtön elkullogott a könyörtelentől s aközben halkán dúdolni kezdve kedves nótáját: „Nyisd ki rózsám az ajtód“, amely dal határozottan szerelmes irányu, és semmiesetre sem lehet a gyászolók busongó zsolozsmája. Mikor pedig ő e dalra gyujtott, már biztos, hogy nem jóban törte a fejét, ahol csak lehetett, a jogosnál többet fizettetett.

Hogy külseje a búskomorságot mindig oly hiven fejezte ki, s hogy oly rossz hajlamai voltak, ennek okát bizalmas ismerősének, Dániel úrnak úgy mondta el, hogy azok nem veleszületett tulajdonságok, csak mivel nagy oka van a világot gyűlölni, azért csal, amikor csak lehet, s hogy ezt fel se tételezhessék róla, azért vág folyton oly mártir-arcot.

Dániel úr, ki foglalkozására nézve tőkepénzes volt s egyéb teendője nem lévén, mint örök szomját sörrel oltogatni, állandó vendége volt a „Sas“-nak, s mint ilyen, a maga kárán tanulta megismerni, hogy Jóska világgyűlölete mily irányban nyilvánul. De azért nem neheztelt rá, sőt nagyon szerette s a világeért sem leplezte volna le ármányos tetteit.

Naphosszat elült egy-egy magányos asztalnál s onnan figyelte Jóskát, hogy mily gyorsan veszi fel annak vig arcza a legsiralmasabb jelleget, ha új vendég érkezik. S ő ezt mindig oly különösnek találta, hogy rendesen hahotára fakadt. A vendégek meg szánakozva néztek rá s általános véleményük ez volt rá: „No ez is megitta már azt a kis eszét is, ami volt!“

Ha ismerősei tudakolták, hogy min kaczag oly nagyokat, azt felelte: „Van rá okom“, de mivel azon ok nyomára semmi körülmény nem vezetett, a városban általános lett az a vélemény, hogy szegény Dániel úr nemsokára orvosi kezelés alá kerül...

Dániel úr erre rá sem hederített; sőt, hogy jobban mulathasson Jóskán, elmondatta vele világgýűlöletének okát.

— Ezelőtt öt évvel, mikor negyvenedszer értem meg az ibolya virágzását s mint most, szintén pinezér voltam Pécsent, akkor kezdett kopaszodó fejem öszülni s szivemben az első szerelem hajnala derengeni, — így kezdett Jóska vallani.

Dániel úr kételkedését hangos hahotával fejezte ki.

— Csak ne kaczagjon, uram, — szolt erre Jóska komolyan. — Rögtön belátja, hogy ifju-korom helyett csak a negyven évvel kezdtem elismerni, hogy szerelem is létezik a földön. Igen ám, mert addig folyvást betegeskedtem. Nem mult egy nyár, hogy a negyednapos hideg elő ne vett volna. S mikor kánikulában az embernek nappal a foga vaczog, éjjel pedig a láz gyötri, nem tehet szemrehányást a szivének, hogy oly későn követeli jogát...

Addig nem is bántam én, ha csak akkor láttam a lányokat, mikor a fejem búbját s ha véletlenül el is vonult előttem egy-egy szép hölgy, oly hidegen néztem rá, mint vén erdőkerülő a madárdallos, lombos erdőre.

Hanem most már, hogy szivem tavasza elérkezett, hallatlan, mint érdeklődöm a hölgyek iránt. Ha egy kis időm akad az ablakhoz állok s addig nem távozom onnan, míg egy tovasurránós csinos alakra rá nem kacsintgatok.

S ha csinos alak nem mutatkozik, hogy szivbeli vágyaimnak eleget tegyek, elmerengve nézem a zöldségáruló Sárát ott az utcasarkon s közben kacsintgatok rá a félszememmel, amit ő rendszeren észrevesz s nagy ügybuzgósággal viszonzozza azt mind a két szemével.

Akkor elgondolom, hogy mily szép a hölgy még ha csunya is annak, kinek szivében először ütött tanyát a szerelem s aztán nyugodtan látok a dolgom után.

Dániel úr erre kipillantott az ablakon az utcára, hol a lajtorja hosszúságú Sára egy zömök kollégájával éppen párbajt vívott, ami még csak abban nyilvánult, hogy egymás haját huzzák s dühösen néztek össze. S hogy nincs Jóskával egyenlő véleményen, azt ismét egy hangos hahotával fejezte ki.

— Végre szerelmes szivem ily csekélységekkel nem érte be — folytatá Jóska. — Éreztem, hogy tárgyat kell annak keríteni, különben ismét elő talál venni a hideglelés. Ekkor elhatároztam, hogy felfedezem a városban a legszebb leányt s feleségül veszem.

Ettől fogva reggelenként a piacra jártam ki a vásároló hajadonok között szemlét tartani. Megfordult ott annyi naponta, mint télidőn veréb a törekkezalon s bár majd mindet gyönyörűség volt látni, azért valósággal egy sem tetszett meg.

Végre mégis feltűnt egy. A többi leányoktól úgy elütött, mint a rozsdás vasak közé dobott aranydarab. Hej, milyen őztermete volt, két orczája megszegyenitette volna a hasadó hajnalt s ha nem csalódom, szemei helyettesíthetnék a hajnalcsillagot.

— „Rajta, utána“! — azt hiszem, így vélekedett e pillanatban szivem, s a józan eszem is így szolt: Jóska, nélküle nem élhetsz.

Hogy kilétét megtudjam, követtem őt hazáig, miközben annyira megtetszett, hogy elhatároztam, ha ő az enyém nem lesz, öngyilkos leszek. S e sötét határozat mellett addig álltam rendületlenül, míg az a tündér be nem lépett a Bonyhád föld-birtokos kapuján, ekkor jónak láttam elállni a határozattól, mert sejtettem, hogy ő a Bonyhád leánya, kinek bogara a piaczolás s szomoruan kellett bevallanom, hogy minden tudatlanságom mellett hamarabb leszek professzor, mint annak a leánynak az ura. Búsan kullogtam haza a „Sas“-ba, s e napon úgy elővett a bánat, hogy azt sem tudtam, mit csinálók.

Például: Rostélyos úrnak, aki elvből folyvást rostélyossal élt, a konyhából egy táleza főtt krumplicit vittem ki, s mivel krumplicgyűlölő volt, e merényletért jól összeteremtett s csak akkor vettem észre a tévedést. — Pulyka úrnak pedig, ki roppant ellensége lévén minden zöldségnek s egyébről sem akart tudni, mint a kappansültről: egy tál spenótot vittem ki. Az újabb tévedést csak akkor tudtam meg, mikor dühösen az orromra koppantott s majomnak nevezett.

Szóval uram, úgy megrontott a szerelem, hogy a hétköznapi életben nem tudtam megállni az nap a sarat. De aztán is folyvást csak rá gondoltam s minden éjjel róla esett álmodásom. Mikor meg kivirradt, úgy elővett az epekedés, hogy feltétlenül látnom kellett. Akkor aztán rohantam a piacra.

Mikor az emberáradatban feltűnt, egyben ott voltam mellette s nyomban kísértem lépteit. Szólni nem tudtam hozzá soha, oly butává tett gyönyörű alakja s az az illat, amit ruhája árasztott. Csak abba szoltam bele olykor, ha valamit vett. Ilyen-

A megengedett hiúság.

kor rendszeren ráfordtem a kofára, hogy valóságos zsarolás a mesterségük; a kofa ezért jól lehordott, ő pedig csak akkor vett észre s háláját egy halvány mosolylyal fejezte ki.

A piacról tisztességes távolban hazakísértem őt s boldog voltam, ha kosarából egy zeller, vagy sárgarépa kiesett, azonnal felkaptam s szent ereklyeként folyvást keblemen viseltem.

Egyszer aztán nem lehetett kimennem a piacra, hogy őt láthassam. A kofák boszúból rám fogták, hogy zsebmetésző vagyok, mire a hatóság megiltotta a piaczon való ödöngést.

Ekkor komoly határozatot hoztam.

Egy este rendkívül kicsiptem magam, aztán így a lakásukhoz siettem. A kapunál kezdtem okosan gondolkozni.

Hát mit is akarok én? Ha beállítok s a gőgös Bonyhádynak szándékommal előrukkolok, legjobb esetben azt hiszi: az eszem ment el, rosszabb esetben előbb jól eltángál, aztán kidobát. Ezeket okvetlen ki akartam kerülni.

Megkerültem a házat s a kert kerítésén beugrottam. Mikor a sűrű bokrok között gyorsan osonva, észrevettem, hogy ablaka világít s nyitva van s halkán ezt zongorázza: „Gyere be

rózsám, gyere be“, mig az ablakig nem értem, folyton ezt suttoztam: megyek rózsám, megyek.

Végre aztán bepillantok a terembe. Hát valóban ott ül s ő zongorázik. Ábrándosan mereng a plafonra s fuvolahangjával kíséri a játékot. Vállig kivágott ruhája látni engedé gömbölyű vállait. Oh, kápráztató jelenség!

Egy pillanat alatt bent valék a teremben s ellenállhatlan erőttől vonzatra, hozzárohantam s heves csókkal illetem vállát. Erre ő annyira megijedt, hogy a zongorajáték mennydörgésszerű robajjává vált s a „Gyere be rózsám“ dallama egy hangos sikoltásban enyészett el.

Ekkor én térdreestem, ő pedig felém fordulva, rám kiáltott:

— Szentelen! Mit mivelt? Kicsoda ön s mit akar?

— A piacon láttuk már egymást elégszer. — Oh, édes nagysád, ismerjen fel!

— Emlékszem már! Ön az a bizonyos zsebmetsző... Engem is kerülgetett...

Papa, papa, segítség!

— Az istenért, nagysád, ne értsen félre! Szerelmet jöttem vallani s megkérdezni: hajlandó-e velem szökni?

Házi hangverseny.

Erre még egyet sikoltott, aztán rögtön berontott az apja, meg egy markos szolgál.

— Megcsiptünk, jóvirág, — ordítá Bonyhád úr. A multkor is te jártál itt, ugy-e s elvittél egy százast meg egy csomó ékszer? — Hé, Pista! Kutasd ki csak, aztán kötözd meg.

Jaj, Dániel úr, hogy kéiségbeestem én akkor! Rögtön elővett a negyednapos hideg.

A szolgál aztán minden zsebetem kifordította, még a cipőm is lehúzta, végre ráakadt a szerelmi talizmánra, keblemből előhúzza a fonnyadt répákat s zellereket.

— Ott van ni! — kiáltá Bonyhád. — Ezuttal mást nem talált, azt lopott...

— Téved, uram. — Én nem lopni jöttem, hanem szerelmet vallani. Nem élhetek lánya nélkül. — Ezek a zöldségek szerelmi emlékek. Mikor én hiven követtem leánya lépteit a piaconról hazajövet, ő elvesztette ezeket s én felvettem, azóta drága kincs gyanánt őrzöm méltó helyén: szívem felett.

— Hasztalan hazudsz, jómadár! Kötözd meg, Pista! Aztán add át a rendőrségnek.

Egy óra mulva hatóság kezében voltam s később elítélt egy félévre.

— Lássá, Dániel ur, ezért vagyok én világgýűlő s boszúból úgy ártok az igazságtalan embereknek, ahogy tudok.

Ábrahám bűne.

(Beszély.)

Irta: Karossa Eörs.

Hitsorsosai által igen tisztelt ember volt az ősz Ábrahám. Becsületessége, ősz feje, még a keresztények előtt is tekintélyt kölcsönöztek neki. A zsidók a falu prófétájának hívták egymás között. Egyik-másik öreg zsidó irigykedett is reá ezért a nagy tekintélyért s mindent elkövettek, hogy valami csunya dolgot fedezzenek fel előéletében, amely majd lerontsa a nimbust. De hiába. Ábrahám élete szeplőtlen volt. Pedig néha, ha valaki a lelkébe láthatott volna, furcsa dolgoknak jutott volna nyomára.

A tisztelt, a becsületes Ábrahámnak nagy bűn nyoma lelkét. Még mint ifju, születési helyén, egy lengyelországi kis faluban, szegény zsidó leánynak, Rebekának esküdött örök hűséget. Talán szerette is Rebekát, de a haszon, az érdek, mind ellene szóltak ennek a szerelemnek. Így történt azután, hogy egy szép napon a gazdag Lechával esküdött meg.

Rebeka fájdalomában majd megőrült. Megátkozta a becsületes, a tisztességes, a gazdag Ábrahámot, azután eltűnt nyomtalanul a vidékről.

Ábrahám beköltözött a városba, ahol nemsokára nagy vagyonra tett szert, mint ügyes kereskedő. Amilyen mértékben nőtt vagyona, olyan mértékben emelkedett tekintélye. Gyermekével azonban nem volt szerencsés. Négy gyermeke volt. Három fiatalon halt el. A negyedik életre jött a felesége életébe került. Ábrahámnak most már minden örömét egyetlen leánykája képezte. Szép hajadonná fejlődött s kérője akadt egy derék zsidóember személyében.

Ábrahám látva, hogy leánya mennyire szereti a fiatal embert, hozzáadta feleségül, de kikötötte, hogy vele egy házban, közös háztartásban éljenek.

Ábrahámot új öröm érte. Leánya láthatólag közel volt ahhoz az állapothoz, mikor férjét gyermekkel, atyját unokával lepi meg.

Az örömet a legmélyebb gyász váltotta fel. Ábrahám leánya úgy halt meg, mint az anyja. Férje nem bírta ki a csapást s a fájdalomtól megrepedt a szive.

Ábrahám most már egyedül maradt csecsemő unokájával. Eszébe jutott Rebeka átká s a lelkimardosástól késztetve, elhatározta, hogy pénzzé teszi minden vagyonát, végkép elhagyja Lengyelországot.

Igy telepedett le Magyarország egy kis falujában. Szerényen, jámboran éldegélt. Aranyait féltve őrizgette rejtett ládájában, imádott unokája, Sarah számára.

Egyedüli öröme Sarah volt. Féltve őrizte még a pillantástól is. Sarah szelid, okos leány volt. De tüzes vére sokszor feltámadt. Hiába, keleti vér folyt ereiben. Nagy megeröltetésébe került látszólagos szelidségét megőriznie.

Egy szép napon vendégek érkeztek a városból a

földesúrhoz. Másnap megkezdődött a nagy hajtóvadászat. A falu apraja-nagyja talpon volt, a legtöbb, mint hajtó szerepelt.

Sarah reggel szokása szerint kiment a kertbe, megöntözte virágait. Lódobogás ütén meg fülét, a kerítéshez szaladt csupa kíváncsiságból. Egy elkésett városi uracs lovagolt a vadászat színtere felé. Mikor a kerítéshez ért s látta, hogy Sarah mily érdeklődéssel néz reá, jó reggelt kívánva, tudakozódott, hogy nem látta-e erre lovagolni a társaságot? Sarahnak, miközben válaszolt, arcába szökött a vér. Az uracsnak nagyon tetszett a szép zsidó leány, a *viszontlátással* üdvözölve, tova lovagolt.

Másnap ugyanolyan időben újra arra lovagolt és most már hosszabb ideig beszélgetett Sarahval. Az öreg Ábrahám az ilyen korai időben még aludt, Sarah teljesen szabadnak érezte magát.

A városi úr nagyon sok szépet mondhatott Sarahnak. Azon két hét alatt, míg a hajtóvadászat tartott, mindennap eljött Sarahhoz.

Egy reggel, mikor Ábrahám szólította Saraht, hogy reggelijét tálalja fel, hangjára senkisémet felelt.

Ábrahám összekutatta az egész házat, kertet, szomszédról-szomszédra járt, felvilágosítást Sarah felől senkisémet tudott adni. Már dél felé járt az idő, mikor egy kis leányka, aki libákat őrzött a mezőn, meghallván, hogy az ősz Ábrahám unokáját keresi, szaladt egyenesen Ábrahámhoz és elmondta, hogy ő látta Saraht egy ismeretlen urral, reggel a vasut felé kocsizni, de nem gondolta, hogy erről az öreg Ábrahám mit sem tud. Ábrahám némán, mereven ült. A falu zsidói vigasztalni jöttek, ő azonban, mintha eszét vesztette volna, mereven nézett maga elé. Arcán verejték gyöngyözött. A körül állók egyszerre csak rémülve vették észre, hogy Ábrahám arca elhalványodott hirtelen a szívéhez kapva, mormogott: „és meglátogatod az utókat az atyák vétkeért, harmad, negyediziglen.”

Többet nem szólhatott, mert holtan rogyott le a székről.

A KEGYENCZNŐ.

— REGÉNY. —

Írta: **ALIQUIS.**

(9. közlemény.)

A kyzlar-agassi gyorsan elugrott onnét, mert már léptek közeledtek a szobához s ezuttal csakis a szultánéi lehettek azok.

Musztafa lépett a szobába, néhány főúr s katonai személy kíséretében, kik a függőnyél megálltak, míg ő a mélyen meghajolt kyzlar-agassi mellett elhaladva, vánkósához lépdelt.

Kedvetlennek látszott.

— Parancsot kell neked kiadnom, mondá Mussának, ki alázatosan állt, elhatároztam, hogy a toronykioszkoz az odaliszkoz számára megnyitatom s ezt szabadon látogathassák, Aramad vezirt pedig értesítsd, hogy a kihallgatásra jelentkező idegen követeknek a belső udvaron kell várniok az elfogadásra.

— Mussa teljesíteni fogja parancsodat, felséges nagyúr, felelé a kyzlar-agassi.

— Az anapai új pasától imént vettem a hirt, hogy a cserkeszek az orosz ezredhez csatlakoztak s így nyíltan jelentették ki ellenséges érzelmeiket. Katalin czárnő örvend e szövetségnek s azt a követelést fogja Mohamed-Emin elé terjeszteni, hogy a cserkeszek

vezérét, ki Achmed fejedelemnek mondja magát, szabadon bocsássa! Meg akarom előzni e követelést.

— Hogyan, felséges nagyúr, meg akarnád ajándékozni életével a cserkeszvezért? kérdé Mussa.

A szultán megvető pillantást vetett a kyzlar-agassira, kinek figyelmét ez nem kerülte el.

Kis vártatva mondá a szultán:

— Hivd elém a szerály fekete hóhérát!

Mussa még ekkor is hitt a reá váró sorsban, mert a nagyúr egészen más volt, mint rendesen.

Kilépett az előszobába s parancsot adott, hogy hívják be Tussunt. Azután visszatért Musztafához s kimért távolságban állt meg előtte.

A néma hóhér megjelent, leborult a szultán előtt.

— Achmed cserkeszvezér őrizetedre van bízva, mondá Musztafa Tussunnak.

A fekete hóhér még mélyebbre hajtotta fejét.

— Eredj le, folytatá a szultán, végy magad mellé két fáklyavívót s aranytálat, és válaszd el a vakmerő cserkesz fejét törzsétől lenn a földalatti börtönök lépcsőjénél! Azután tedd a tálra fejét s hozd el nekem!

Ismét meghajolt a fekete hóhér annak jeléül, hogy megértette a parancsot s teljesíteni fogja.

Musztafa parancsolólag intett s Tussun felemelkedett, hogy elhagyja a szobát. Vele együtt léptek ki az előszobába a szultán kísérei is, kik oly sokáig álltak volt a bemeneinél, Musztafa pedig az arany-csészére mutatott. Amely pillanatban Mussa oda akart lépni a kávésedényhez, hogy kiöntse annak tartalmát a csészébe s térdenállva nyujtsa urának, hirtelen szétnyílt a függöny s csinos kecses alameh lépett a szobába, kinek vállán lant csüggött.

— Most már hadd nyugodjék, mondá a jelenvoltakhoz fordulva.

— Ráismertem, felelé a tatár s még akkor is keresgéltem zemeivel, most hirtelen eltűnt...

— A cserkeszvezérrel?

— Neki köszönöm e sebet, viszonzá Rasid, fogait csikorgatva, ő gyorsabb volt, mint én... szégyen, gyalázat, hogy kisiklott kezeim közül!

— Tehát dőljön el köztünk a dolog valahára, felelé én s kardot rántottam. De ugyane pillanatban már rám rohant Achmed is és torkomhoz kapott... én megforgattam kardomat s vissza akartam lökni ellenfelemet, de megbotlottam s Achmed elragadta tőlem a fegyvert, melyet diadalérettel emelt fejemre.

— Lettem volna csak én közeledben! Ezuttal nem siklott volna ki kezeink közül!

— Én összeszedtem magamat s törömhöz kaptam, de ekkor már sziszegve sujtott a kard a légben s még el sem háríthattam a sulyos csapást, már elkábulva s vérrel lepve rogytam a földre! Saját fegyveremmel sujtottle Achmed, sebemnél még jobban fáj a gyalázat, hogy ő Rasid kardját diadalmi jeléül dugta üres hüvelyébe s győzelme bizonyitékaul hordozza, beszélé el a tatár. Esméletlenül feküdtem a földön... mi történt azután, nem tudom... Achmed bizonyosan holtak tartott s elsietett; azután néhány jólelkű ember talált meg véremlen fetrengve, hordszéken ide szállítottak.

— Ha magad nem beszélnéd el mindezt, vitéz fejedelem, kétkedném igazvoltáról, mondá a fekete Ali, de hogyan is sikerült a cserkeszvezérnek a szökés, holott Tussun hóhér tartotta őt fogva a földalatti börtönben?

— Sebem bizonyítja szavaim igazságát!

(Folytatjuk.)

Üzenet a Marsból.

(Bemutató előadás a Vígyszínházban.)

Rajmund német író megírta „*Tékozló*“ cz. drámáját, ezt *Ganthony* angol író átírta, átgyúrta angolra és színre hozta „*Üzenet a Marsból*“ cz. alatt.

A színmű telítve van a legideálisabb szabaddkőművesi eszmékkel és ezért, ami modern, gondolkozni kényelmes közönségünkre untatólag hat.

Parker jó fiúnak véli magát, de tényleg a megtestesült önzés. Álmában megjelenik előtte egy Marslakó és ez megtöri önzését, ennek helyébe szívébe, agyába plántálja az altruiztikát, vagyis azon fogalmat, hogy saját kárja árán is mások boldogságán kell az embernek fáradoznia.

Az unalmas első felvonás után remekül, érdekesítően felépített második felvonást élvezhetünk.

Marslakója eleven beszélő élőképeket rendez, melyben *Parker* látja aráját, mint távolodik el tőle önzése miatt, látja, mint gázol el egy kocsi egy munkásembert és a Marslakó kényszeríti őt oda dobni alamizsnaként összes nála levő pénzét. Látja a nagy tudóst, mint neveti ki az ő tudományos képzettségét azon perczen, midőn őt vagyoniilag tönkrementnek tudja.

Hallania kell, mily közönnyel veszik azok, kikről azt hitte, hogy szeretik azon lesújtó hirt, hogy teljesen tönkrement.

Háza porráég és ő koldussá lesz. Ekkor találkozik egy feltalálóból koldussá züllött emberrel, kit lakásából egy fillérsegély nélkül kiűzött és ez czimborájául fogadja. Megtanítja havat kotorni, hogy éhen ne pusztuljanak. Megosztja vele maga részére zsugorgatott száraz kétszersültjét. És szívéből a nyomor kiöli végleg az önzést, midőn koldus czimboráját karjai között éhhaláltól haldokolni látva, gazdagokhoz segélyért hiában kopogtat.

Erre felébred és a világ legjobb embere lesz. A szegények háza ég. Ő menteni siet, hazahordja a leégett nyomorultakat palotájának termeibe és bőven lakomáztatja őket.

Árvákat adoptál. Házából kórházat alakít. A koldus feltalálónak állást ad.

A megtért tékozlót ismét szívébe fogadja arája, és kész az általános boldogság.

A kissé rideg, de annál fenségesebb színmű előadása kifogástalan volt.

Balassa az elzüllött feltalálóból eddigi alakításainak egyik legicbbjút mutatta. *Góth* a második felvonásban művészi magaslapon állott. *Kazaliczkynak* sikerült a Marslakóját a komikus hatástól megmenteni. *Lenkei* Minnije igen rokonszenves alak volt.

Az összjáték, mint a Vígyszínházban mindig, ezuttal is kifogástalan volt.

Csak a közönségre lesz szégyen, ha ezen darabot legalább százszor nem adhatják.

Cs—g M—é.

KÉPEINKHEZ.

Dr. Károly Tivadar bajor főherczeg. A humanizmus szolgálatában áll minden orvos, de még inkább az, ki díjtalanul segíti a beteg embereket egészséghez jutni. Ilyen a képünkön bemutatott bajor főherczeg; Erzsébet, néhai királynénk fivére, aki a

világ egyik leghíresebb szemorvosa és szegény szem-betegek részére nagy rendelő-intézetet tart, hol ő maga operálja, gyógyítja a szegények szembajait.

Az ezred dobosa. Leányezredé, minőt a felsőbb leányképző-iskolákban a tornagyakorlatokra alkotnak. A fess dobos kisasszonyt sok igazi ezred szívesen besorozná magához.

Werner Zsófia és Werner Mária tagadhatlanul a világ legidősebb nővér párja. Berlinben laknak. Mária, aki csak 106 éves lévén, húga a 108 éves Zsófiának, csalódott szerelme folytán soha férjhez nem ment, míg Zsófia, egy szintén Werner vezetéknévű háztulajdonosnak özvegye. Mint a két nővér visellete igazolja, Zsófia gazdag és Mária szegény sorsban van.

Érdekes, hogy a gyermektelen Zsófia végrendeletében egyedüli örökösévé hűgát tette. Vajjon túléli-e? És ha igen, vajjon meddig élvezheti a vagyont?

IRODALOM.

Előfizetési felhívás! A kard és az író toll embere vagyok! Napról-napra a szó szoros értelmében ki kell vivnom az életfentartás eszközeit a sorstól, míg csöndes órámban tollamban keresek szórákozást. Így született „*Csöndben*“ című verskötetem, melylyel immár negyedik könyvem bocsátom a nagyközönség és a kritika ítélőszéke elé, mely előbbi műveimet olyan szeretettel és jóakarattal fogadta, minőt remélni sem mertem.

Előfizetési ára 2 korona. Diszkrétben 4 korona. Az előfizetési pénzeket kérem czímemre: Nagymező-utca 28., II. em. küldeni. Gyűjtőknek 6 előfizető után szívesen szolgálok tiszteletpéldánnyal.

Lovas Gyula, okl. vivőmester.

Az Olesó Könyvtárban, a Franklin-Társulat e gazdag sorozatos vállalatában újabban ismét a hazai- és a világirodalom szemenszedett gyöngyeiből jelent meg egynehány, és pedig Arany: „Buda halálának“ szép és olvasható kiadása (1221—1224. szám, ára 80 f.); Shakespeare: „Szent-Ivánéji álom“-ja. Arany János remek fordításában, melyről azt mondják, hogy a világirodalomban ennek a műnek a legszebb fordítása (1230—1232. szám, ára 60 f.); Sophocles. „*Ajas*“ Csiky Gergely kitünő fordításában és az ő becses jegyzeteivel (1228—1229. szám, ára 40 f.). Végül a finnek világszerte kedvelt novellairójának, Ahó Jánosnak „*Ujabb forgácsok*“ című műve (1225—1227. szám, ára 60 f.). Az Olesó Könyvtárt tudvalevőleg Gyulai Pál szerkeszti, azzal a szigorú kritikával és gondossággal, melyet a közönség megszokott tőle. A Franklin-Társulat pedig minden új füzetrel igazolja, hogy olesósága mellett szép és olvasható kiadásban is adhatók az irodalom kiváló alkotásai.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Egyszerű. Ezek is gyengék. Egyet találtunk közte közölhető. — **Hülyesége**... mi is ennek találtuk. — **F. D.** Rendkívül sok versünk vár közlésre. — **„Biztat a csillagfény“**... nyomdafesték alá jutással. Türelem. — **Weisz Samu.** Nehezebbet küldjön. — **M. E.** Negyedévre. — **Ábrahám Lina.** Száz a legkevesebbet. — **G. Diószeghy.** A közölt axiómákat rég tudjuk, de minden szerkesztőnek a kiadóhivatal érdekeit is szem előtt kell tartani. Sapienit sat est!

Értesítés. Tisztelettel értesitem azokat, kik e becses lap olvasói közül „*Buborékok*“ című kötetemre előfizetni szívesek voltak, hogy e kötet *Bölöni Sándor* könyvnyomdájában *Szilágy-Somlyón*, sajtó alatt van és karácsony hetében fog az előfizetőknek szétküldetni. Előfizetéseket még mindig köszönettel elfogadok. Ér-Kávás (Szilágymege), 1901. november 15.

G. Diószeghy Mór, ev. ref. lelkész.

EUROPA, irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, VI., Ó-utca 12.